

INFORMIRANJE POTROŠAČA O HRANI

Noviteti u označavanju hrane

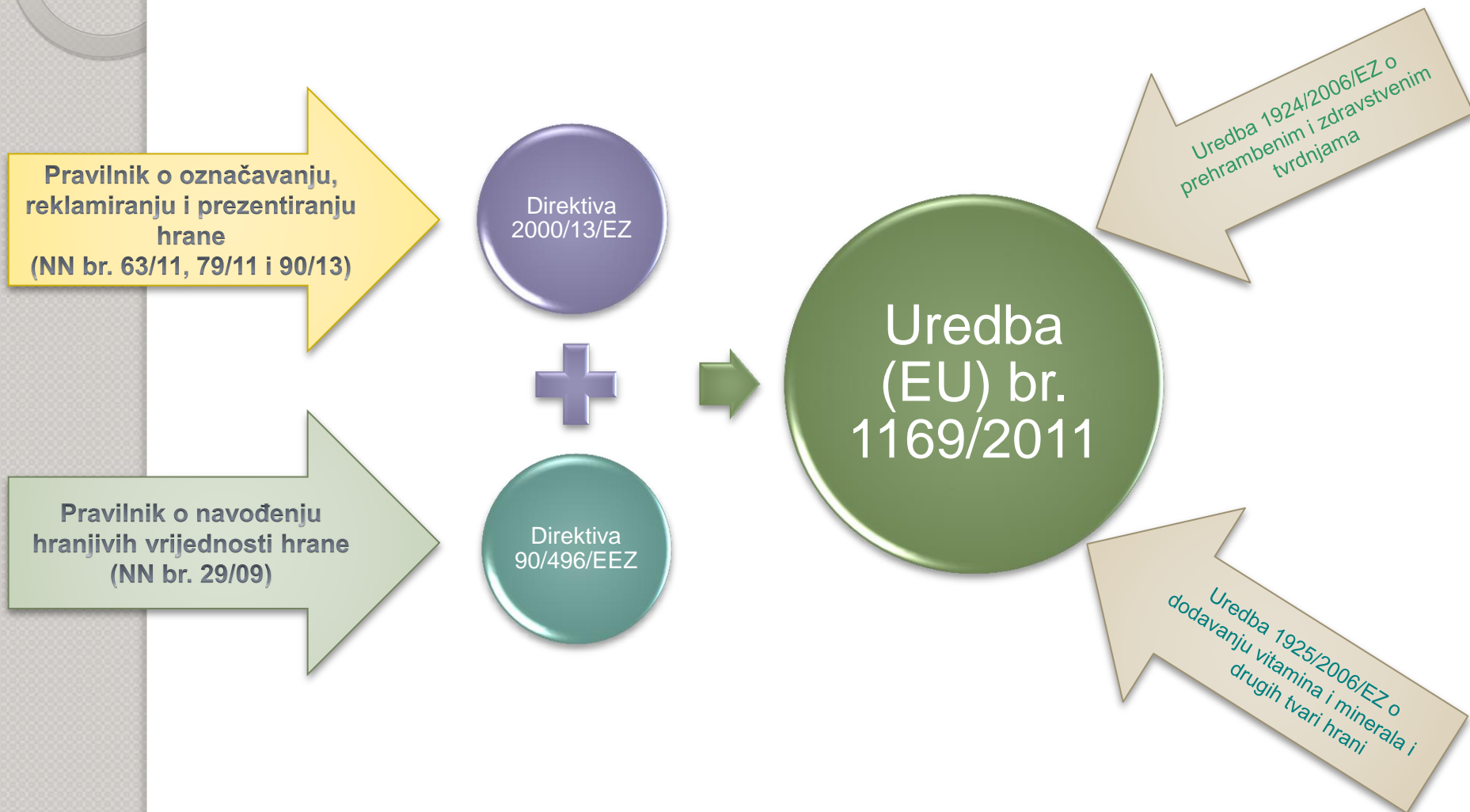

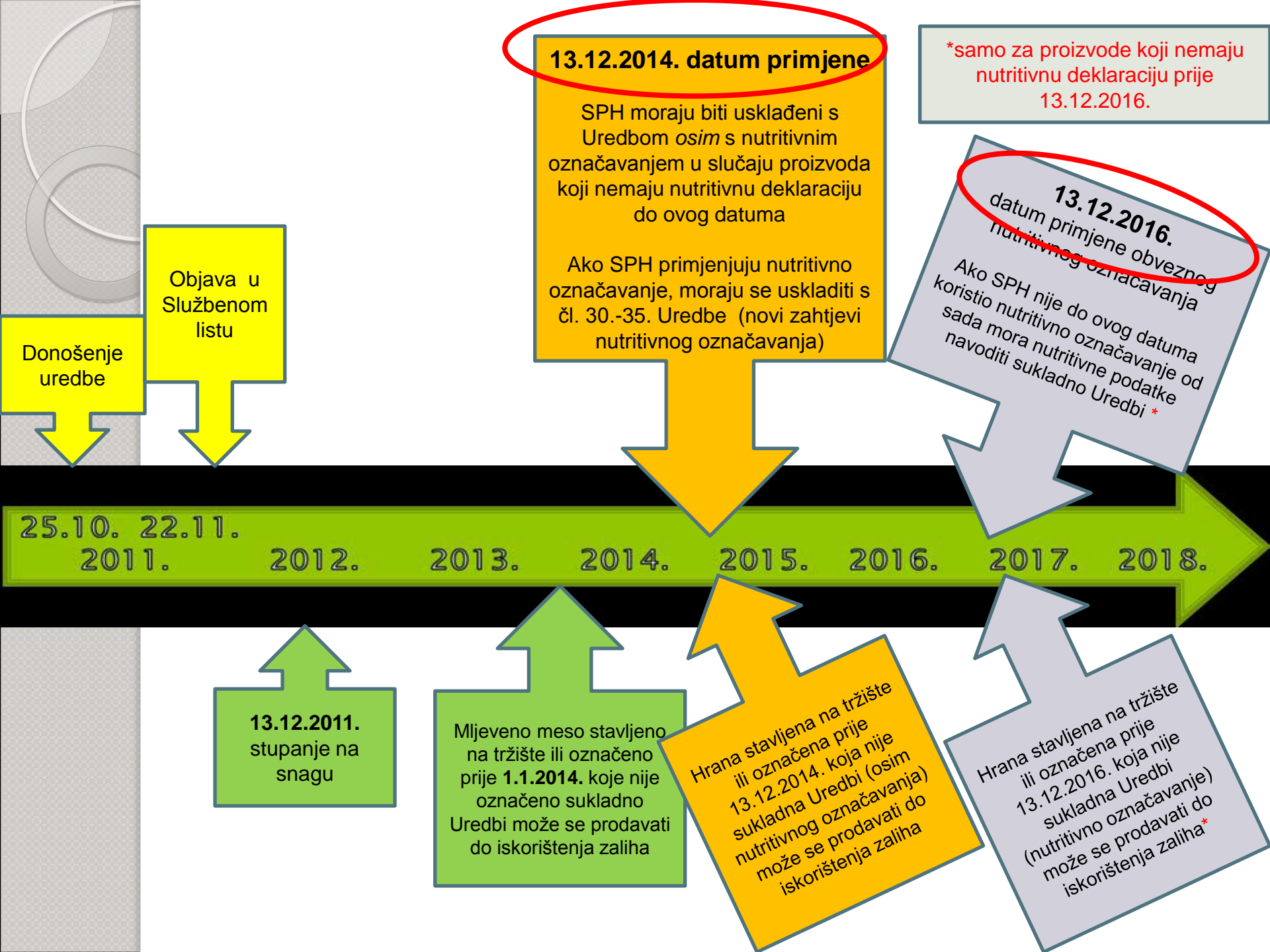
Edukacija namijenjena udrugama za zaštitu potrošača RH
Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
23. studenoga 2017.

Zakonodavni okvir

- **Zakon o informiranju potrošača o hrani (NN br. 56/13, 14/14 i 56/16)**
- **Uredba (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani**

Informacije o hrani

"...informacije koje se odnose na hranu, a dostupne su krajnjem potrošaču putem etiketa, drugog popratnog materijala ili na bilo koji drugi način, uključujući sredstva moderne tehnologije ili verbalne komunikacije"

Članak 2. stavak 2. podst. (a) Uredbe 1169/2011

Što je novo?!

- Jasnije definirane odgovornosti SPH
- Praksa poštenog informiranja
- Prodaja na daljinu
- Bolja čitljivost (propisana veličina slova, definirano vidno polje, glavno vidno polje)
- Obvezno označavanje alergena u popisu sastojaka i dodatno naglašavanje uporabom vrsta pisma koje se jasno razlikuje od vrste pisma ostalih sastojaka, na primjer slovima, stilovima ili bojama u pozadini
- Nazivi hrane – navodi uz nazive
- Mjesto podrijetla, zemlja podrijetla
- Obvezno navođenje datuma zamrzavanja ili datuma prvog zamrzavanja
- Obvezno navođenje hranjivih vrijednosti hrane (nutritivna deklaracija)

Odgovornosti SPH

Pretpakirana hrana

SPH pod čijim se imenom ili nazivom tvrtke hrana stavlja na tržište ili, ako taj subjekt nema sjedište u Uniji, uvoznik za tržište Unije

Nepretpakirana hrana

SPH koji hranu nudi ili prodaje krajnjem potrošaču

Odgovornosti SPH

- SPH odgovoran za informacije o hrani mora osigurati prisutnost i točnost informacija o hrani u skladu s primjenjivim propisima o informacijama o hrani i zahtjevima odgovarajućih nacionalnih propisa.
- SPH u okviru svog poslovanja:
 - ne smiju mijenjati informacije o hrani ako bi te informacije mogle dovesti krajnjega potrošača u zabludu ili na ikoji drugi način smanjiti razinu zaštite potrošača i mogućnost krajnjega potrošača da bude informiran pri odabiru (**odgovorni su za sve promjene informacija koje prate hranu**);
 - moraju osigurati sukladnost sa zahtjevima propisa o informacijama o hrani i odgovarajućih nacionalnih propisa koji se odnose na njihove djelatnosti te su dužni provjeriti jesu li ti zahtjevi ispunjeni;
 - moraju osigurati da se informacije o nepretpakiranoj hrani namijenjenoj krajnjem potrošaču ili objektima javne prehrane i trgovini na malo, prenesu subjektu u poslovanju s hranom koji zaprima hranu, kako bi se prema potrebi, obvezne informacije mogle pružiti krajnjem potrošaču.

Prakse poštenog informiranja

- Informacije o hrani **ne smiju biti** obmanjujuće, a posebno:
 - (a) glede karakteristika hrane, osobito njezine prirode, identiteta, svojstava, sastava, količine, roka trajanja, zemlje ili mjesta podrijetla, načina proizvodnje;
 - (b) pripisivanjem hrani učinaka ili svojstava koja ona nema;
 - (c) ukazivanjem na sličnost s drugim proizvodima, čija je kvaliteta ili sigurnost sva slična, ali ne ista, uz istovremeno prikazivanje sličnosti svaki od njih; i
 - (d) ukoliko se hrana ne može konzumirati u izvornom obliku, određivanje i prikazivanje svojstava, osobito njezine prirodne prirode, sastava, količine, roka trajanja, zemlje ili mjesta podrijetla, načina proizvodnje, odnosno dijelova, koji su sastavni dijelovi hrane, na način na koji je raspoređena i okruženje u kojemu je izložena.
- Informacije o hrani moraju biti točne, jasne i lako razumljive potrošaču.
- Informacije o hrani **ne smiju propisivati** svojstva sprječavanja ili liječenja bolesti ljudi niti se tim informacijama smije upućivati na takva svojstva (uz odstupanja koja se primjenjuju na prirodne mineralne vode i hranu za posebne prehrambene potrebe).

Primjenjuje se i na prezentiranje hrane, posebno njezin oblik, izgled ili ambalažu, upotrijebljene ambalažne materijale, način na koji je raspoređena i okruženje u kojemu je izložena

Prodaja na daljinu

- prije same kupnje odgovorni SPH treba pružiti sve obvezne informacije o hrani* osim datuma minimalne trajnosti ili "upotrijebiti do" datuma
 - obvezne informacije o hrani trebale bi biti navedene u popratnom dokumentu prilikom prodaje na daljinu ili ih treba pružiti u nekom drugom primjerenom obliku koji subjekt u poslovanju hranom mora jasno odrediti bez naplate dodatnih troškova krajnjem korisniku
 - "obvezne informacije o hrani" su sve informacije koje se moraju pružiti krajnjem potrošaču u skladu s propisima EU općenito, a ne samo ograničavajući se na Uredbu 1169/2011
 - "sredstva komunikacije na daljinu" su sredstva koja se mogu koristiti za zaključivanje posla između dobavljača i potrošača bez njihove istovremene fizičke prisutnosti
- u trenutku isporuke odgovorni SPH treba pružiti sve obvezne podatke (uključujući datum minimalne trajnosti ili "upotrijebiti do" datum)
- kad je hrana ponuđena na prodaju sredstvima prodaje na daljinu, za davanje obveznih informacija o hrani potrošačima prije same kupnje odgovoran je vlasnik web-mjesta.

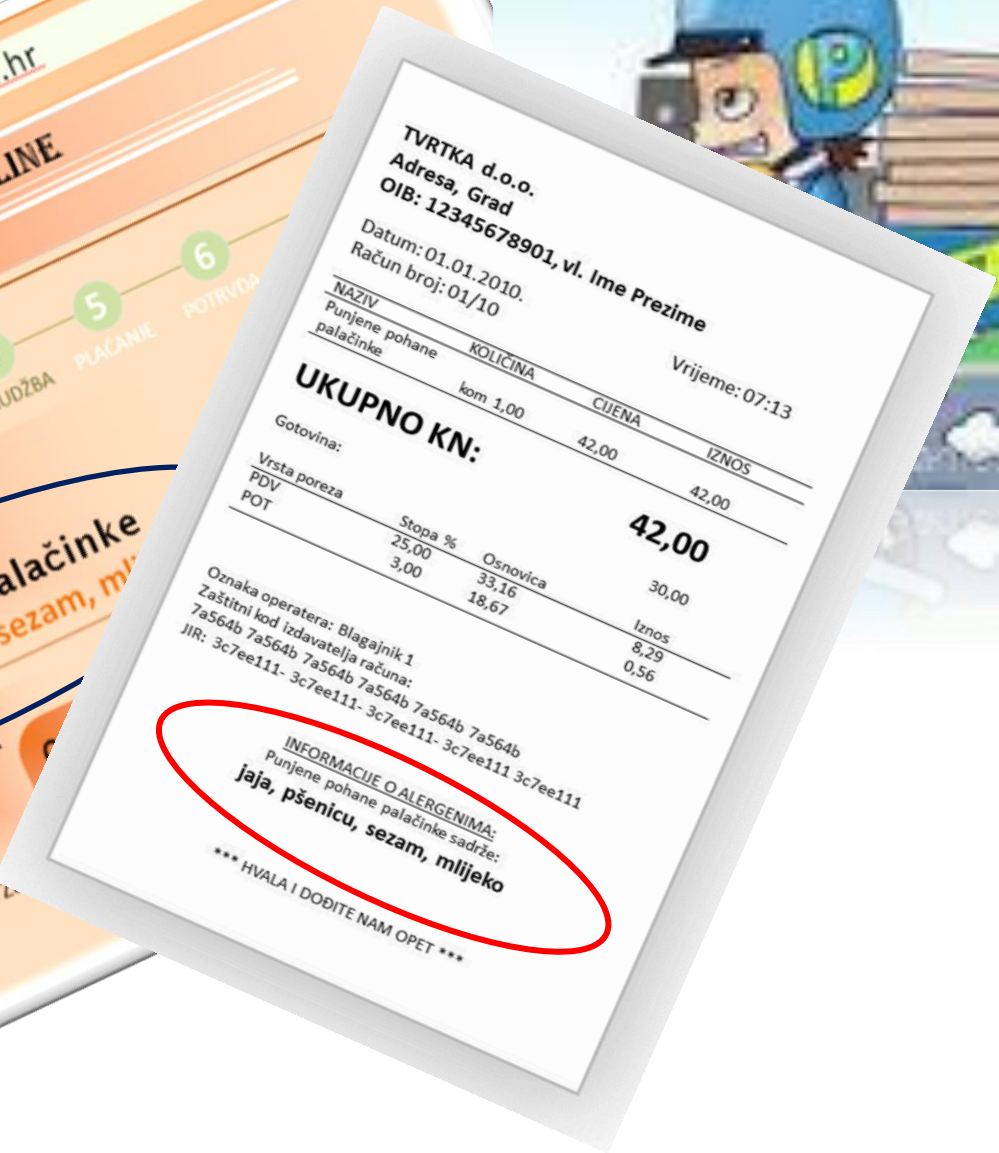
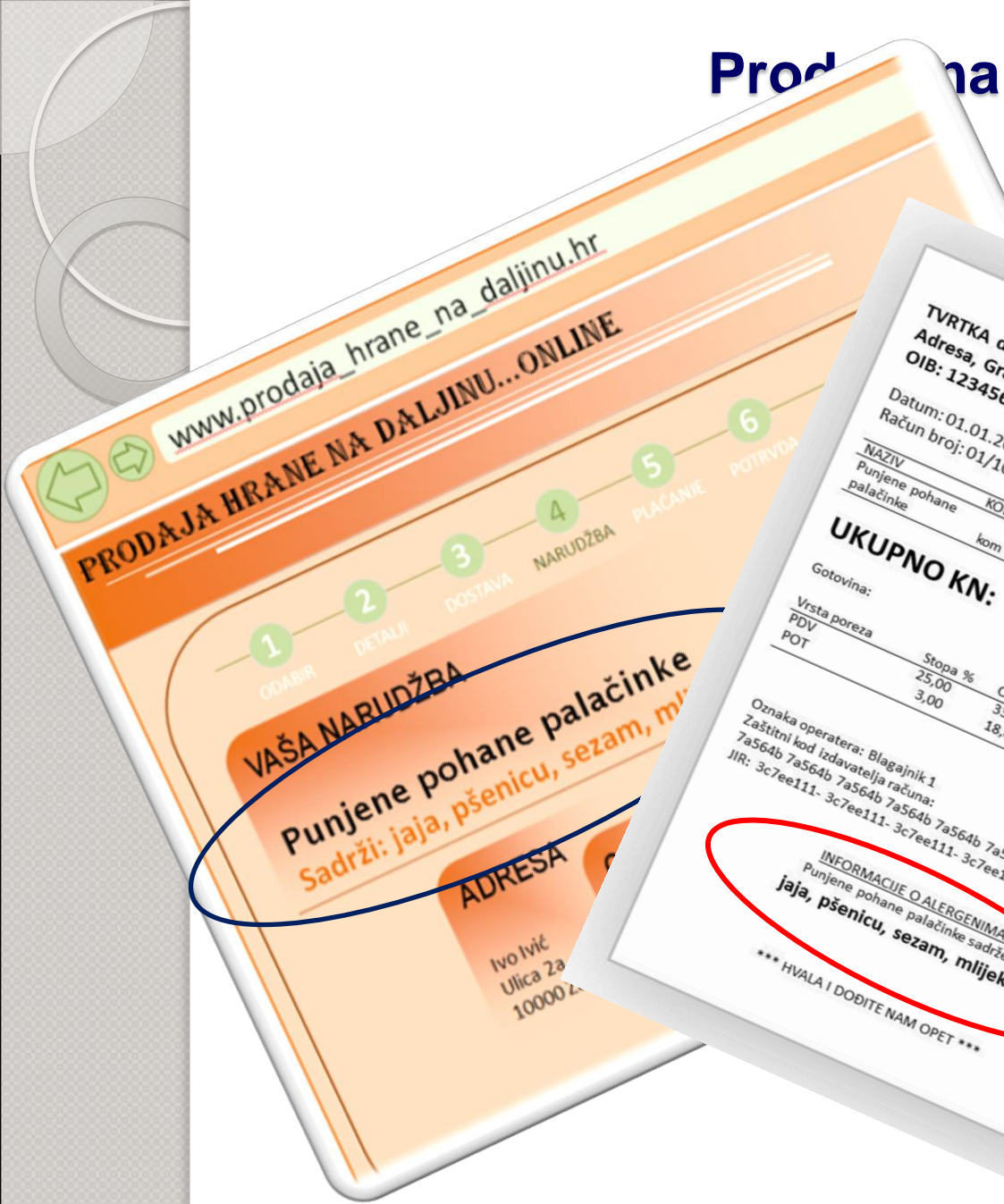
Prodaja na daljinu

- 5 Distance selling: same information available online

Ensuring that the same food information you can find in the store is available online

Prodaja na daljinu

Obvezni podaci - čl. 9. Uredbe 1169/2011

- (a) naziv hrane;
- (b) popis sastojaka;
- (c) svi sastojci ili pomoćne tvari u procesu proizvodnje koji su navedeni u Prilogu II. ili dobiveni od tvari ili proizvoda iz Priloga II. koji uzrokuju alergije ili intolerancije, a koji su upotrijebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku;
- (d) količina određenih sastojaka ili kategorija sastojaka;
- (e) neto količina hrane;
- (f) datum minimalne trajnosti;
- (g) posebni uvjeti čuvanja;
- (h) ime ili naziv i adresu subjekta u poslovanju hranom iz članka 8. stavka 1.;
- (i) zemlja ili mjesto podrijetla, sukladno članku 26.;
- (j) upute za upotrebu ili pripremu, kada u nedostatku takve upute ne bi bila moguća pravilna upotreba hrane;
- (k) za pića koja sadrže više od 1,2 % vol. alkohola, stvarnu alkoholnu jakost po volumenu;
- (l) nutritivna deklaracija.
- (m) lot (Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada ("Narodne novine" broj 26/13))

Podaci se navode riječima i brojkama!

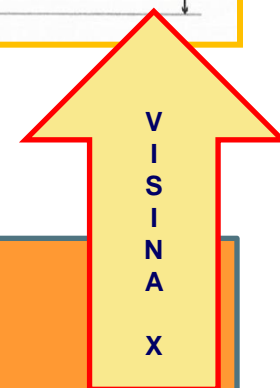
Prezentiranje obveznih podataka

Pretpakirana hrana

- obvezni podaci moraju biti navedeni slovima minimalne visine **x 1.2 mm**

Iznimka

- u slučaju ambalaže ili spremnika čija je najveća površina manja od 80 cm², visina x slova mora biti jednaka ili veća od **0,9 mm**

Legenda

1. Gornja linija slova
2. Visina velikih slova
3. Srednja linija
4. Linija teksta
5. Linija slova ispod linije teksta
6. Visina x
7. Veličina slova

Definicija "najveće površine"

pravokutna ambalaža
ili ambalaža u obliku
kutije

jedna cijela stranica
predmetne ambalaže
visina x širina

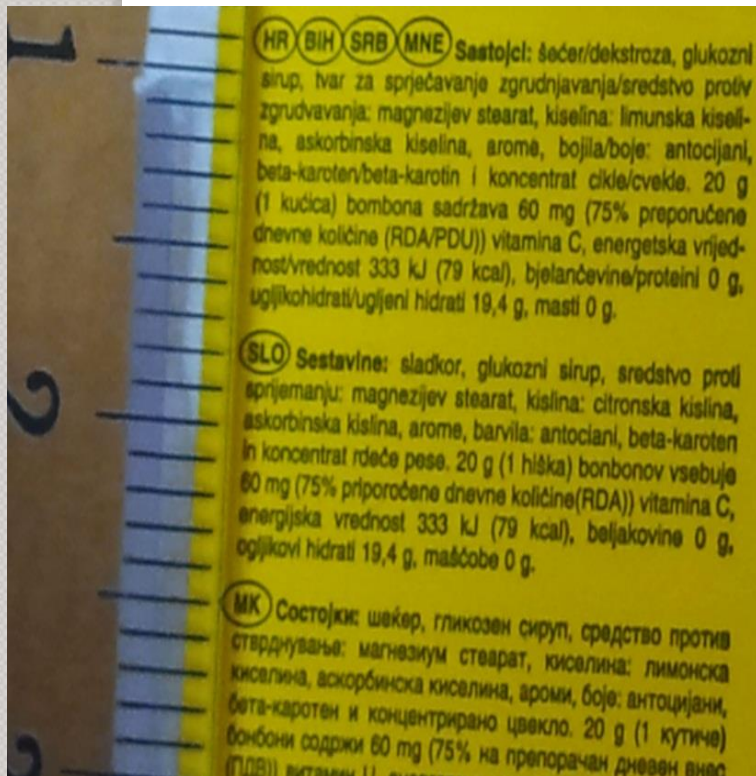
cilindrična ambalaža
(limenka) ili ambalaže
u obliku boce

površina isključujući
vrhove, dna, obode na
vrhu i dnu limenki,
ramena i vratove boca i
staklenki

Primjer

veličina slova 0,5 mm

veličina slova 1,2 mm

Naziv hrane

- **pravni naziv** - propisan odredbama Unije ili propisima i odredbama koji se primjenjuju u državi članici u kojoj se hrana prodaje krajnjem potrošaču ili objektima javne prehrane
- **uobičajeni naziv** - je naziv kojega su potrošači u državi članici u kojoj se hrana prodaje prihvatili kao naziv te hrane, bez da ga treba dodatno objašnjavati
- **opisni naziv** - je naziv kojim se opisuje hrana, prema potrebi i njezina upotreba, te je dovoljno jasan da potrošači znaju njezinu stvarnu prirodu i da je razlikuju od druge hrane s kojom bi se mogla zamijeniti
- **Naziv se ne smije zamijeniti nazivom koji je zaštićen pravima intelektualnog vlasništva, nazivom robne marke ili izmišljenim nazivom.**

Naziv hrane: **SIR**

definiran - Pravilnik o sirevima i proizvodima od sireva (NN br. 20/09 i 141/13)

Definicija:

- SIREVI su svježi proizvodi ili proizvodi s različitim stupnjem zrelosti koji se proizvode odvajanjem sirutke nakon koagulacije mlijeka (kravljeg, ovčjeg, kozjeg, bivoljeg mlijeka i/ili njihovih mješavina), vrhnja, sirutke, ili kombinacijom navedenih sirovina.
- U proizvodnji sireva dozvoljena je upotreba mljekarskih kultura, sirila i/ili drugih odgovarajućih koagulacijskih enzima i/ili dozvoljenih kiselina za koagulaciju.

Naziv hrane: „zamjena za sir” - **NE**

Uredbom 1308/2013 definirano da se naziv SIR koristi u svim fazama stavljanja na tržište i rezerviran je samo za mliječni proizvod.

Na tržištu **ne može** biti proizvod na bazi biljnih masnoća pod nazivom „zamjena za sir”.

Hrana koja mora biti označena jednim ili više dodatnih navoda

Hrana koja sadrži sladilo ili sladila odobrena u skladu s Uredbom (EZ) br. 1333/2008.	„sa sladilom/sladilima”, ovaj navod mora biti uz naziv hrane.
Hrana koja sadrži dodani šećer ili šećere i sladilo ili sladila odobrena u skladu s Uredbom (EZ) br. 1333/2008.	„sa šećerom/šećerima i sladilom/sladilima”, ova se napomena dodaje nazivu hrane.
Hrana koja sadrži aspartam/sol aspartam-acesulfama koji su odobreni u skladu s Uredbom (EZ) br. 1333/2008.	„sadrži aspartam (izvor fenilalanina)” mora biti navedeno na etiketi ako su aspartam/sol aspartam-acesulfama navedeni na popisu sastojaka samo E brojem. „sadrži izvor fenilalanina” mora biti navedeno na etiketi ako je aspartam/sol aspartam-acesulfama naveden u popisu sastojaka samo sa svojim specifičnim nazivom.
Hrana koja sadrži više od 10% dodanih poliola odobrenih u skladu s Uredbom (EZ) br. 1333/2008.	„prekomjerna konzumacija može imati laksativni učinak”.

Primjeri

**Primjer označavanja
proizvoda DO SADA!**

**Osvježavajuće
bezalkoholno piće
s okusom maline**

**Visoki sadržaj
kofeina
(35 mg u 100 ml)**

**Novi način označavanja
dodatnih podataka**

**Osvježavajuće
bezalkoholno piće
s okusom maline**

**Visoki sadržaj
kofeina. Ne
preporučuje se
djeci, trudnicama
ili dojiljama (35 mg
u 100 ml)**

Hrana koja mora biti označena jednim ili više dodatnih navoda

Smrznuto meso, smrznuti mesni pripravci i smrznuti neprerađeni proizvodi ribarstva

Smrznuto meso, smrznuti mesni pripravci i smrznuti neprerađeni proizvodi ribarstva.

datum zamrzavanja ili datum prvoga zamrzavanja ako je proizvod smrznut više puta u skladu s točkom 3. Priloga X.

Datum zamrzavanja ili datum prvoga zamrzavanja

- ispred datuma navodi se tekst:
"Zamrznuto dana ..."
- iza čega slijedi datum ili podatak gdje se na ambalaži nalazi datum
- oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.

NAZIV HRANE I POSEBNI PODACI KOJI SE UZ NJEGA NAVODE

Naziv hrane mora sadržavati ili biti popraćen podacima o fizikalnom stanju hrane ili njezinoj posebnoj obradi u svim slučajevima u kojima bi izostavljanje tih informacija potrošača moglo dovesti u zabludu.

- u prahu
- ponovno smrznuta
- liofilizirana
- brzo smrznuta
- koncentrirana
- dimljena

Primjer :

Dimljeni polutvrđi sir

U slučaju hrane koja je smrznuta prije prodaje, a koja se prodaje u odmrznutom stanju, uz naziv hrane treba navesti **ODMRZNUTO**

Ovaj se zahtjev ne odnosi na:

- (a) sastojke prisutne u gotovom proizvodu;
- (b) hranu za koju je zamrzavanje tehnološki potreban korak u postupku proizvodnje;
- (c) hranu kod koje odmrzavanje nema negativan učinak na njezinu sigurnost ili kakvoću.

Naziv hrane – novi zahtjevi

- hrana obrađena ionizirajućim zračenjem mora biti označena **ZRAČENO** ili **OBRAĐENO IONIZIRAJUĆIM ZRAČENJEM**
- hrana u kojoj je sastavni dio ili sastojak, za koje potrošač očekuje da se uobičajeno koriste ili da su prirodno prisutni, zamijenjeni drugim sastavnim dijelom ili sastojkom treba jasno navesti **SASTAVNI DIO ILI SASTOJAK KOJI JE UPOTRIJEBLJEN ZA DJELOMIČNU ILI POTPUNU ZAMJENU**
- mesni proizvodi, mesni pripravci i proizvodi ribarstva koji sadrže dodane bjelančevine, uključujući hidrolizirane bjelančevine, podrijetlom od druge životinje, uz naziv hrane treba navesti **PRISUTNE BJELANČEVINE I NJIHOVO PODRIJETLO**
- mesni proizvodi i mesni pripravci u obliku komada, odreska, dijela, obroka ili trupa mesa i proizvoda ribarstva i pripremljene proizvode ribarstva u obliku komada, odreska, dijela, obroka, fileta ili čitavoga proizvoda ribarstva, ako je dodana voda u količini većoj od 5% mase gotovoga proizvoda - naziv hrane sadrži **NAVOD O DODANOJ VODI**
- mesni proizvodi, mesni pripravci i proizvodi ribarstva koji izgledaju kao da su dobiveni od cijeloga komada mesa ili ribe, ali se zapravo sastoje od različitih komada spojenih drugim sastojcima, uključujući prehrambene aditive i prehrambene enzime ili druge tvari, moraju biti označeni sljedećim navodom:
"sastavljeno i oblikovano meso od komada mesa" ili
"sastavljena i oblikovana riba od komada ribe"

Popis sastojaka

- Popis sastojaka mora biti naslovljen ili mu mora prethoditi navod koji se sastoji ili koji uključuje riječ „sastojci”. Popis sastojaka mora uključivati sve sastojke hrane navedene padajućim redoslijedom s obzirom na masu koja je utvrđena u vrijeme njihove upotrebe u proizvodnji hrane.

- **Iznimke:**
 - svježe voće i povrće, uključujući krumpir, koje nije oguljeno, rezano ili obrađeno na sličan način;
 - gazirana voda u čijem se opisu navodi da je gazirana;
 - fermentirani ocat koji je proizveden isključivo od jedne sirovine, pod uvjetom da nije dodan niti jedan drugi sastojak;
 - sir, maslac, fermentirano mlijeko i vrhnje kojima nisu dodani drugi sastojci osim mliječnih sastojaka, prehrambenih enzima i mikrobnih kultura neophodnih za njihovu proizvodnju ili, u slučaju sira, izuzev svježeg sira i topljenog sira, sol potrebna za njegovu proizvodnju;
 - hrana koja se sastoji od samo jednoga sastojka
 - naziv hrane jednak nazivu sastojka
 - naziv hrane omogućava jasno prepoznavanje prirode sastojka

Posebne odredbe o navođenju sastojaka padajućim redoslijedom s obzirom na masu (Prilog VII.)

Rafinirana ulja i masti biljnog podrijetla

Mogu se navesti zajedno u sklopu popisa sastojaka kao "biljna ulja" / "biljne masti", nakon čega slijedi popis naziva određenog biljnog izvora te može slijediti napomena "u promjenjivim udjelima".

Izrazi "potpuno hidrogenirano" ili "djelomično hidrogenirano" moraju se navesti uz navod hidrogeniranog ulja/masti.

Primjer

Označavanje sastojka

(rafinirana ulja bilnog podrijetla) **DO SADA!**

Sastojci: biljno ulje,
sol, mlijeko, voda,
regulator kiselosti
(limunska kiselina),
bojilo (beta karoten)

Novi način

označavanja sastojka

(rafinirana ulja bilnog podrijetla)

Sastojci: biljno ulje
(laneno, djelomično
hidrogenirano
suncokretovo), sol,
mlijeko, voda,
regulator kiselosti
(limunska kiselina),
bojilo (beta karoten)

Popis sastojaka

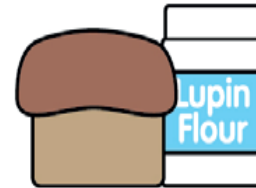
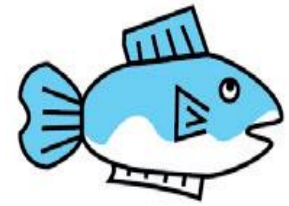
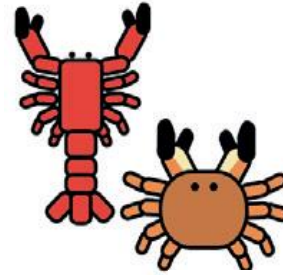
- sastojci koji su sastavni dijelovi druge hrane mogu biti navedeni nazivom te kategorije, umjesto specifičnim nazivom, npr.

Definicija kategorije hrane	Naziv
Rafinirane masti životinjskog podrijetla	„Masti”, zajedno s pridjevom „životinjska”, ili navođenjem specifičnog životinjskog podrijetla. Izrazi „potpuno hidrogenirano” ili „djelomično hidrogenirano”, ovisno o slučaju, moraju se navesti uz navod hidrogenirane masti.
Mješavine brašna dobivenog od dviju ili više vrsta žitarica	„Brašno”, nakon čega slijedi popis žitarica od kojih je dobiveno, padajućim redoslijedom s obzirom na masu.
Sve vrste saharoze	„Šećer”

- prehrambeni aditivi i prehrambeni enzimi
 - ✓ moraju biti označeni nazivom kategorije, nakon koje se navodi njihov specifičan naziv ili, prema potrebi, E broj
 - ✓ ako sastojak pripada u više kategorija, navodi se kategorija koja odgovara glavnoj funkciji toga sastojka u predmetnoj hrani

konzervans natrijev benzoat ili konzervans E 211

regulator kiselosti: limunska kiselina ili
regulator kiselosti E 330

Pružanje informacija o tvarima ili proizvodima koji uzrokuju alergije ili intolerancije

TVARI ILI PROIZVODI KOJI UZROKUJU ALERGIJE ILI INTOLERANCIJE – Prilog II. Uredbe (EU) br. 1169/2011

1. **Žitarice koje sadrže gluten, tj. pšenica (poput pira i pšenice khorasan), raž, ječam, zob ili njihovi sojevi dobiveni hibridizacijom te proizvodi od tih žitarica, osim:**

- (a) glukoznih sirupa na bazi pšenice, uključujući dekstrozu ⁽¹⁾;
- (b) maltodekstrina na bazi pšenice ⁽¹⁾;
- (c) glukoznih sirupa na bazi ječma;
- (d) žitarica koje se upotrebljavaju za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;

2. **Rakovi i proizvodi od rakova;**

3. **Jaja i proizvodi od jaja;**

4. **Riba i riblji proizvodi**, osim:

- (a) riblje želatine koja se koristi kao nosač za vitamine i karotenoide;
- (b) riblje želatine ili ribljeg mjehura koji se upotrebljavaju kao sredstvo za bistrenje piva i vina;

5. **Kikiriki i proizvodi od kikirikija;**

6. **Zrna soje i proizvodi od soje**, osim:

- (a) potpuno rafiniranog sojinog ulja i masti ⁽¹⁾;
- (b) prirodnih miješanih tokoferola (E306), prirodnog D-alfa tokoferola, prirodnog D-alfa tokoferol acetata i prirodnog D-alfa tokoferol sukcinata od soje;
- (c) biljnih fitosterola i fitosterol estera od sojinog ulja;
- (d) biljnog stanol estera proizvedenog od biljnih sterola dobivenih od sojinog ulja;

TVARI ILI PROIZVODI KOJI UZROKUJU ALERGIJE ILI INTOLERANCIJE – Prilog II. Uredbe (EU) br. 1169/2011

7. **Mlijeko i mliječni proizvodi (uključujući laktozu)**, osim:
 - (a) sirutke koja se upotrebljava za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;
 - (b) laktitola;
8. **Orašasto voće**, tj. bademi (*Amygdalus communis* L.), lješnjaci (*Corylus avellana*), orasi (*Juglans regia*), indijski oraščići (*Anacardium occidentale*), pekan orasi (*Carya illinoensis* (Wangenh.) K. Koch), brazilski orasi (*Bertholletia excelsa*), pistacije (*Pistacia vera*), makadamije ili kvinslandski orasi (*Macadamia ternifolia*) te njihovi proizvodi, osim orašastog voća koje se upotrebljava za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;
9. **Celer i njegovi proizvodi**;
10. **Gorušica i proizvodi od gorušice**;
11. **Sjeme sezama i proizvodi od sjemena sezama**;
12. **Sumporni dioksid i sulfiti pri koncentracijama većim od 10 mg/kg ili 10 mg/L računati kao ukupni SO₂**, koji su u proizvodima pripremljenim za konzumaciju ili rekonstituiranim u skladu s uputama proizvođača;
13. **Lupina i proizvodi od lupine**;
14. **Mekušci i proizvodi od mekušaca**.

(1) I njihovih proizvoda ako se postupkom kojemu su podvrgnuti vjerojatno neće povećati razina koja uzrokuje alergiju za proizvod od kojega su dobiveni, a koju je procijenila Agencija.

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

Hrana s popisom sastojaka

- ✓ moraju biti navedeni u popisu sastojaka s jasnom uputom na naziv tvari ili proizvoda kako su navedeni u Prilogu II. Uredbe (EU) br. 1169/2011
- ✓ naziv tvari ili proizvoda iz Priloga II. treba biti naglašen uporabom vrste pisma koja se jasno razlikuje od vrste pisma kojim je pisan ostatak popisa sastojaka

Primjer 1: lješnjak

Primjer 2: lješnjak

Primjer 3: lješnjak

Primjer 4: lješnjak

Primjer 5: LJEŠNJAK

Primjer 6: lješnjak

Primjeri

Žitarice koje sadrže gluten

- u popisu sastojaka navode se svojim specifičnim imenom

Primjer: **pšenično** brašno, **zobene** pahuljice

↓ ↓
jasna uputa na naziv tvari

- riječ gluten se može dodati dobrovoljno

Primjer:

pšenično brašno (sadrži gluten) ili **pšenično** brašno (gluten)

↓ ↓
jasna uputa na naziv tvari

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

Hrana bez popisa sastojaka

✓ navod mora uključivati riječ „sadrži“ iza koje se navodi naziv tvari ili proizvoda iz Priloga II. Uredbe (EU) br. 1169/2011

Primjer:
pića koja sadrže više od
1,2% vol. alkohola

Krem liker

Sadrži jaja

Pivo

Sadrži ječam, pšenicu

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

- nije potrebno navoditi ako naziv hrane jasno upućuje na tu tvar ili proizvod
- ✓ hrana za koju nije obvezan popis sastojaka

Primjer:
pšenično brašno, jogurt, maslac

!Napomena: ako su npr. maslac ili pšenično brašno jedan od sastojaka u proizvodu onda ih treba istaknuti u popisu sastojaka

- ✓ hrana koja ima popis sastojaka (obvezno ili dobrovoljno)

Primjer:
Naziv hrane: Sir
Sastojci (navedeni dobrovoljno): **mlijeko**, sol, sirilo...

Naziv hrane: Čokoladni kolač s lješnjacima
Sastojci:..**pšenično** brašno,..., **mlijeko**,...**lješnjaci**

Primjeri

Pašteta od bakalara

Sastojci: kuhani **bakalar** 75%, maslinovo ulje,
celer, sol, začini

Označavanje alergena na nepretpakiranoj hrani

Članak 44. - Nacionalne mjere za

Za hranu ponuđenu na prodaju prehrane u nepretpakiranom ob prodajnom mjestu na zahtjev po prodaju:

(a) obvezno je nav
(c) stavka 1. čl

(b) navođen
drž
cionaln
svih n poda

Pravilnik + Vodič

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

VODIČ

**ZA INFORMIRANJE POTROŠAČA O
NEPRETPAKIRANOJ HRANI**

1. izdanje

prosinac 2015.

Primjer

MENU

Sendvič s jajima
Sadrži: jaja, soju
i mlijeko

Sendvič s
piletinom
Sadrži: celer,
pšenicu

Primjer

Torta sadrži:
jaja, mlijeko, lješnjake

Primjer

SENDVIČI

SENDVIČ S TUNOM

Sadrži: pšenicu, mlijeko, ribu i jaja

SENDVIČ S MOZZARELOM

Sadrži: raž, pšenicu i mlijeko

SENDVIČ S PILETINOM

Sadrži: pšenicu, jaja, gorušicu i sezam

SENDVIČI

SENDVIČ S TUNOM

Sadrži: *1, 4, 5 i 6

SENDVIČ S MOZZARELOM

Sadrži: *1, 2 i 6

SENDVIČ S PILETINOM

Sadrži: *1, 4, 7 i 8

*INFORMACIJE O ALERGENIMA:

1 – pšenica 2 – raž 3 – zob
4 – jaja 5 – riba 6 – mlijeko
7 – gorušica 8 – sezam

ALKOHOLNA PIĆA

LAGER PIVO	0,5 L	15,00KN
Sadrži: ječam		

STOUT PIVO	0,5 L	15,00KN
Sadrži: ječam		

PŠENIČNO PIVO	0,5 L	15,00KN
Sadrži: pšenicu i ječam		

CIDER	0,33 L	15,00KN
Sadrži: sulfite		

BIJELO VINO	0,2 L	15,00KN
Sadrži: sulfite		

CRVENO VINO	0,2 L	15,00KN
Sadrži: sulfite		

RAKIJE	0,03 L	15,00KN
--------	--------	---------

LIKER OD JAJA	0,03 L	15,00KN
Sadrži: jaja i mlijeko		

Pružanje informacija o nenamjernoj prisutnosti alergena

Dobrovoljne informacije o hrani – čl. 36. Uredbe 1169/2011

Komisija mora donijeti provedbene akte za primjenu zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka na sljedeće informacije o hrani koje se navode dobrovoljno:

(a) informacije o mogućoj i nenamjernoj prisutnosti u hrani tvari ili proizvoda koji uzrokuju alergije ili intolerancije

??? može sadržavati [alergen] ???

- kada postoji mogućnost nenamjerne prisutnosti alergena

- ne može biti zamjena za dobru higijensku praksu

✓ različito postupanje inspekcija DČ u slučajevima kada je došlo do križne kontaminacije hrane alergenima (od predeklariranja do povlačenja ili opoziva)

Količina sastojaka

- Navođenje količine sastojka ili kategorije sastojaka koji se upotrebljavaju u proizvodnji ili pripremi hrane je obavezno ako su sastojak ili kategorija sastojaka:

(a) navedeni u nazivu proizvoda s tim nazivom;

(b) istaknuti

(c) osnođeni u nazivu proizvoda kojima bi se mogla za

Čajno pecivo s čokoladom (29%)

- Navod količine sastojka ili kategorije sastojaka mora:

(a) biti izražen u obliku udjela sastojka ili sastojaka u trenutku

(b) biti izražen u obliku udjela sastojka ili sastojaka u popisu

Džem od šipka

Proizvedeno od 40 g voća na 100 g proizvoda

Ukupni šećeri 67 g na 100 g proizvoda

popisu
nosi.

Neto količina

Mora biti iskazana u litrama, centilitrima, mililitrima, kilogramima ili gramima, ovisno o slučaju:

(a) u jedinicama za mjerenje obujma za tekuće proizvode;

(b) u jedinicama za mjerenje mase za druge proizvode.

400 gr.

Gr.200

2 lit.

400 g

200 g

2 L

Rok trajanja

**NAJBOLJE
UPOTRIJEBITI
DO KRAJA**

**UPOTRIJEBITI
DO**

**NAJBOLJE
UPOTRIJEBITI
DO**

**DATUM
PAKIRANJA**

**DATUM
PROIZVODNJE**

Navođenje roka trajanja - razlika

datum minimalne trajnosti

vs.

upotrijebiti do (datum)

„datum minimalne trajnosti” je datum do kojeg hrana zadržava svoja posebna svojstva ako se čuva na pravilan način

Nakon "upotrijebiti do" datuma hrana se smatra nesigurnom u skladu s čl. 14. st. 2. do 5. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

Razlika

Datum minimalne trajnosti

- ✓ **"Najbolje prije upotrebe do..."** kada datum ukļuduje broj mjeseci i broj dana

- čija trajnost nije dulja od 3 mjeseca, dovoljno je navesti dan i mjesec
- čija je trajnost dulja od 3 mjeseca, ali kraća od 18 mjeseci, dovoljno je navesti mjesec i godinu
- čija je trajnost dulja od 18 mjeseci, dovoljno je navesti godinu

Oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i, po mogućnosti, godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.

Po potrebi se uz te podatke navodi opis uvjeta čuvanja hrane kojih se treba pridržavati kako bi hrana zadržala svoja svojstva tijekom određenog razdoblja.

"Upotrijebiti do" datum

- ✓ Hrana koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva i stoga je vjerojatno da će nakon kraćega razdoblja predstavljati izravnu opasnost za zdravlje ljudi
- ✓ **"Upotrijebiti do ..."** datum
- slijedi datum ili podatak gdje se na ambalaži nalazi datum

Oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i, po mogućnosti, godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.

Uz te podatke **navodi se** opis uvjeta čuvanja hrane kojih se treba pridržavati.

Rok trajanja

Iznimke

- svježe voće i povrće, uključujući krumpir, koje nije oguljeno, rezano ili obrađeno na sličan način; ovo odstupanje ne vrijedi za proklijalo sjeme i slične proizvode, kao što su klice mahunarki,
- vina, likerska vina, pjenušava vina, aromatizirana vina i slične proizvode dobivene od voća, osim grožđa, te pića KN oznake 2206 00 dobivena od grožđa ili mošta od grožđa,
- pića koja sadrže 10 % vol ili više alkohola,
- kolači i pekarski proizvodi koji se, s obzirom na njihov sastav i namjenu, konzumiraju unutar 24 sata od proizvodnje,
- ocat,
- kuhinjska sol,
- kristal šećer,
- slastice koje se uglavnom sastoje od aromatiziranih i/ili obojenih šećera,
- žvakaće gume i slični proizvodi za žvakanje.

Rok trajanja - primjeri

**Najbolje upotrijebiti do:
17.12.**

**Čuvati na hladnom. Nakon
otvaranja odmah potrošiti.**

**Najbolje upotrijebiti do:
Označeno na vrhu pakiranja.**

**Čuvati na temperaturi do
+8°C. Nakon otvaranja
potrošiti u roku od tri dana.**

**Najbolje upotrijebiti do kraja
12.2018.**

**Nakon otvaranja čuvati u
hladnjaku.**

**Upotrijebiti do:
17.12.2017.**

**Čuvati na temperaturi od
+4°C do +8°C. Nakon
otvaranja odmah potrošiti.**

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

- "mjesto podrijetla" je bilo koje mjesto koje se navodi kao mjesto iz kojeg potječe hrana, **a koje nije** "zemlja podrijetla", kako je utvrđeno čl. 23. do 26. Uredbe (EEZ) br. 2913/92 →
Uredba (EU) br. 952/2013 o Carinskom zakoniku Unije)
- ime, naziv ili adresa subjekta u poslovanju hranom na etiketi **ne smatra se** zemljom podrijetla ili mjestom podrijetla hrane u smislu ove Uredbe

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

Obvezno navođenje:

- ako bi izostavljanje toga podatka moglo dovesti potrošača u zabludu u pogledu stvarne zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla hrane, a posebno ako bi informacije koje prate hranu ili čitava etiketa ukazivale na to da hrana potječe iz druge zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla
- maslinovo ulje, goveđe meso i proizvode od goveđeg mesa, voće i povrće, banane, med, riba, vino, jaja, svježe, rashlađeno ili smrznuto svinjsko mesa, ovčje i kozje mesa i meso peradi

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

- ako su zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla navedeni, ali ne odgovaraju zemlji podrijetla ili mjestu podrijetla glavnoga sastojka hrane:
 - ✓ treba navesti i zemlju podrijetla ili mjesto podrijetla glavnog sastojka
- ili
- ✓ treba navesti da se zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla glavnoga sastojka razlikuju od zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla hrane

NACRT

- rok donošenja do kraja 2013. pomaknut na kraj 2016. godine
- odgoda obvezne primjene do 1. travnja 2019. godine i prijelazno razdoblje za zalihe ambalaže
- izrada vodiča kako bi se olakšala primjena

NUTRITIVNA DEKLARACIJA

Nutritivna deklaracija

obvezna od
13.12.2016.

The image shows a hand holding a magnifying glass over a nutrition label. The label is titled 'Nutrition Typical values' and lists various nutrients with their values per 100g, per 1/4 pack, and as a percentage of adult GDA. The label also includes a column for GDA for children 2-4 years old. The nutrients listed are Energy kJ, Protein, Carbohydrate, of which sugars, of which starch, Fat, of which saturates, mono-unsaturates, polyunsaturates, Fibre, and Salt, of which sodium. The label also includes a note: 'GDAs in Adult Guideline Daily Amounts are based on a diet of 2000 kcal per day. GDAs are guidelines and personal requirements vary depending on age, gender, weight and activity level.'

Nutrition Typical values (based on per 100g)	per 100g	per 1/4 pack	% adult GDA (1/4 pack)	GDA children 2-4 years
Energy kJ	1007	2014		800
Protein	24g	48g	28.8%	24g
Carbohydrate	8.4g	16.8g	37.3%	220g
of which sugars	20.6g	41.2g	17.9%	80g
of which starch	1.6g	3.2g	4.0%	70g
Fat	18.8g	37.6g	39.1%	20g
of which saturates	12.7g	25.4g	50.0%	
mono-unsaturates	5.9g	11.8g		
polyunsaturates	1.5g	3.0g		
Fibre	0.2g	0.4g		
Salt	0.20g	0.40g		
of which sodium	0.20g	0.40g		

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

DA

- hrana označena prehrambenom ili zdravstvenom tvrdnjom
- hrana obogaćena nutrijentima (vitaminima, mineralima i drugim tvarima)

NE

- dodatke prehrani (Direktiva 2002/46/EZ)
- prirodne mineralne vode (Direktiva 2009/54/EZ)
- hrana za posebne prehrambene potrebe, osim ako ne postoje posebna pravila koja se odnose na posebne aspekte označivanja hranjive vrijednosti

Prilog V. - Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- neprerađeni proizvodi koji sadrže jedan sastojak ili jednu kategoriju sastojaka
- prerađeni proizvodi koji su podvrgnuti samo jednom postupku prerade, i to zrenju, te koji sadrže jedan sastojak ili jednu kategoriju sastojaka
- voda namijenjena za konzumaciju, uključujući vodu čiji su jedini dodani sastojci ugljični dioksid i/ili arome

Prilog V. - Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- hrana za koju informacije o hranjivim vrijednostima nisu presudne za potrošača pri donošenju odluke o kupnji (npr. začinsko bilje, začini ili njihove mješavine, arome, aditivi, žvakaće gume, sol, stolna sladila)
- hranu u ambalaži koja je premala za ispunjavanje zahtjeva o obveznom označavanju odnosno čija je najveća površina manja od 25 cm²
- hrana uključujući hranu iz domaće proizvodnje, koju proizvođač izravno isporučuje krajnjem potrošaču u trgovinama koje izravno opskrbljuju krajnjeg potrošača

NAPUTAK O NAČINU PRIMJENE IZUZEĆA OD NAVOĐENJA
NUTRITIVNE DEKLARACIJE NA HRANI (NN 79/17)

Izuzeca od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- **pića koja sadrže više od 1,2 % vol. alkohola**

Ako se navodi dobrovoljno:

- može biti navedena samo energetska vrijednost
- nije propisan nikakav poseban oblik navođenja

Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- **nepretpakirana hrana (osim ako je drukčije propisano nacionalnim mjerama)**

Ako se navodi dobrovoljno:

mogu biti navedeni samo:

- (a) energetska vrijednost
- (b) energetska vrijednost, zajedno s količinama masti, zasićenih masnih kiselina, šećera i soli
- nije propisan nikakav poseban oblik navođenja
- može se izraziti samo po obroku ili jedinici konzumacije, pod uvjetom da su obrok/jedinica kvantificirani i navedeni u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije

Izuzeca od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

Izuzeca se ne primjenjuju kada hrana sadrži prehrambenu ili zdravstvenu tvrdnju odnosno na hranu kojoj su dodani vitamini ili minerali

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane na 100g/ml	Uredba (EU) br. 1169/2011 na 100g/ml
Energetska vrijednost	Energija
Bjelančevine	Masti
Ugljikohidrati Od kojih - Šećeri	Od kojih - Zasićene masne kiseline
Masti Od kojih - Zasićene masne kiseline	Ugljikohidrati Od kojih - Šećeri
Vlakna	Bjelančevine
Natrij	Sol

Skupina 1
Skupina 2

$$\text{sol} = \text{NATRIJ} \times 2,5$$

Obvezna nutritivna deklaracija može se nadopuniti navođenjem:

- jednostruko nezasićenih masnih kiselina
- višestruko nezasićenih masnih kiselina
- poliola
- škroba
- vlakana
- vitamina ili minerala

Redosljed navođenja informacija

Obvezna nutritivna deklaracija

	na 100g/ml
Energija	kJ/kcal
Masti	g
Od kojih zasićene masne kiseline	g
Ugljikohidrati	g
Od kojih šećeri	g
Bjelančevine	g
Sol	g

Nadopunjena obvezna nutritivna deklaracija

	na 100g/ml
Energija	kJ/kcal
Masti	g
Od kojih -zasićene masne kiseline	g
-jednostruko nezasićene masne kiseline	g
-višestruko nezasićene masne kiseline	g
Ugljikohidrati	g
Od kojih -šećeri	g
-polioli	g
-škrob	g
Vlakna	g
Bjelančevine	g
Sol	g
Vitamini i minerali	mg, µg - točka 1. Dijela A Priloga XIII.

Kako se navode druge tvari koje nisu sastavni dio nutritivne deklaracije?

Količina hranjive tvari ili druge tvari za koju postoji prehrambena ili zdravstvena tvrdnja mora biti navedena.

Može li ona biti dio nutritivne deklaracije? (članci 30. i 49.)

- ✓ ako je hranjiva tvar za koju postoji prehrambena ili zdravstvena tvrdnja dio nutritivne deklaracije, nije potrebno dodatno označavanje

BOGATO KALCIJEM

- ✓ ako hranjiva tvar za koju postoji prehrambena ili zdravstvena tvrdnja nije dio nutritivne deklaracije, količina hranjive tvari ili druge tvari mora biti označena na etiketi u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije

**BOGATO OMEGA 3
MASNIM KISELINAMA**

Nutritivna deklaracija

Energija	kJ/kcal
Masti	g
od kojih	
- zasićene masne kiseline	g
- višestruko nezasićene masne kiseline	g
od kojih	
- Omega – 3 masne kiseline	g
Ugljikohidrati	g
od kojih	
- šećeri	g
Bjelančevine	g
Sol	g

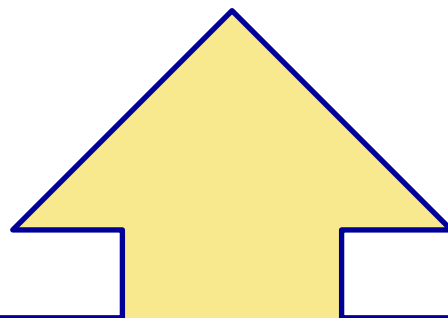
Energija	kJ/kcal
Masti	g
od kojih	
- zasićene masne kiseline	g
- višestruko nezasićene masne kiseline	g
Ugljikohidrati	g
od kojih	
- šećeri	g
Bjelančevine	g
Sol	g

Omega – 3 masne kiseline	g
---------------------------------	---

Izračun energetske vrijednosti i hranjivih vrijednosti

Navode se prosječne vrijednosti!

vrijednost koja najbolje predstavlja količinu hranjive tvari koju sadržava određena hrana te omogućuje prirodna odstupanja vrijednosti hrane, odstupanja od stvarne vrijednosti uzrokovane sezonskim promjenama, načinima prehrane i drugim čimbenicima koji mogu uzrokovati odstupanje stvarne vrijednosti

Izračun energetske vrijednosti i hranjivih vrijednosti

- Navode se prosječne vrijednosti!

Vrijednosti se temelje na:

- (a) proizvođačevoj analizi hrane
- (b) izračunu iz poznatih ili stvarnih prosječnih vrijednosti upotrijebljenih sastojaka ili
- (c) izračunu iz opće utvrđenih i prihvaćenih podataka.

✓ podaci iz stručne literature ili dokumentacije, domaće ili strane, izrađeni od strane stručnih i znanstvenih institucija koje se temelje na brojnim ispitivanjima i znanstvenim radovima

Izračun energetske vrijednosti i hranjivih vrijednosti

Vodič EK [Dopuštena odstupanja za vrijednosti hranjivih tvari](#)

- ✓ dopuštena odstupanja znače prihvatljive razlike između hranjivih vrijednosti navedenih na etiketi i onih utvrđenih službenim kontrolama
- ✓ stvarna količina hranjive tvari u proizvodu može se razlikovati u usporedbi s vrijednošću navedenoj na etiketi zbog različitih čimbenika kao što su izvor vrijednosti (vrijednosti koje proističu iz literature i koje su izračunane prema uputama umjesto analizom), točnost analize, razlike u sirovinama, učinci prerade, stabilnosti hranjivih tvari i uvjeti skladištenja i vrijeme skladištenja
- ✓ sadržaj hranjivih tvari u hrani ne bi se trebao bitno razlikovati od označenih vrijednosti u mjeri u kojoj bi takve razlike mogle zavarati potrošača
- ✓ izmjerena vrijednost trebala bi biti unutar dopuštenih odstupanja oko navedene vrijednosti tijekom cijelog roka trajanja hrane
- ✓ navedene vrijednosti treba uskladiti s prosječnim vrijednostima više serija hrane i ne bi se trebale ustanoviti ni na kojoj krajnjoj granici utvrđenog raspona dopuštenog odstupanja

Izračun energetske vrijednosti i količine hranjivih vrijednosti

- odgovaraju onima u hrani u prodaji
- po potrebi se informacije mogu odnositi na hranu nakon pripreme, pod uvjetom da su upute za pripremu dovoljno detaljne i da se informacije odnose na hranu pripremljenu za konzumaciju

Način izražavanja hranjivih vrijednosti

- Energetska vrijednost i količine hranjivih tvari izražavaju se na 100 g ili 100 ml
- Za vitamine i minerale mora biti naveden i postotak preporučenog unosa iz točke 1. Dijela A Priloga XIII. Uredbe 1169/2011 na 100 g ili 100 ml.

Vitaminski i mineralni unos koji se mogu navesti i njihovi preporučeni unosi				Vitaminski i mineralni unos koji se mogu navesti i njihovi preporučeni unosi			
Vitamin A (µg)	800	Klorid (mg)	800	Niacin (mg)	16	Mangan (mg)	2
Vitamin D (µg)	5	Kalcij (mg)	800	Vitamin B6 (mg)	1,4	Fluor (mg)	3,5
Vitamin E (mg)	12	Fosfor (mg)	700	Folna kiselina (µg)	200	Selen (µg)	55
Vitamin K (µg)	75	Magnezij (mg)	375	Vitamin B12 (µg)	2,5	Krom (µg)	40
Vitamin C (mg)	80	Željezo (mg)	14	Biotin (µg)	50	Molibden (µg)	50
Tiamin (mg)	1,1	Cink (mg)	10	Pantotenska kiselina (mg)	6	Jod (µg)	150
Riboflavin (mg)	1,4	Bakar (mg)	1	Kalij (mg)	2 000		

Značajna količina vitamina i minerala

- 15 % preporučenih unosa iz točke 1. na 100 g ili 100 ml u slučaju proizvoda koji nisu pića;
- 7,5 % preporučenih unosa iz točke 1. na 100 ml u slučaju pića;
- 15 % preporučenih unosa iz točke 1. po obroku ako pretpakovina sadrži samo jedan obrok.

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

- energetska vrijednost i količine hranjivih tvari mogu se po potrebi izraziti i kao postotak preporučenih unosa iz Dijela B Priloga XIII. na 100 g ili 100 ml
- u tom slučaju u njihovoj neposrednoj blizini mora se navesti sljedeća izjava: "Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/2 000 kcal)"

Preporučeni unosi energije i odabranih hranjivih tvari (odrasli)

Energija ili hranjiva tvar	Preporučeni unos
Energija	8 400 kJ/2 000 kcal
Ukupne masti	70 g
Zasićene masne kiseline	20 g
Ugljikohidrati	260 g
Šećeri	90 g
Bjelančevine	50 g
Sol	6 g

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

- ✓ ako su energetska vrijednost ili količina hranjivih tvari u proizvodu zanemarivi, informacije o tim elementima mogu se zamijeniti izjavom, kao na primjer:

"Sadrži zanemarive količine ... "

- ✓ izjava u kojoj se navodi da je sadržaj soli isključivo posljedica prirodno prisutnoga natrija

navodi u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije

Nutritivna deklaracija

Obvezno	na 100 g/ml	po obroku / jedinici konzumacije	Preporučeni unos na 100 g/ml
Dobrovoljno			
Energija	kJ/kcal	kJ/kcal	% iz Dijela B Priloga XIII.
Masti			% iz Dijela B Priloga XIII.
Od kojih			
• zasićene masne kiseline			% iz Dijela B Priloga XIII.
• jednostruko nezasićene masne kiseline			
• višestruko nezasićene masne kiseline			
Ugljikohidrati			% iz Dijela B Priloga XIII.
Od kojih			
• šećeri			% iz Dijela B Priloga XIII.
• poliolni			
• škrob			
Vlakna			
Bjelančevine	g	g	% iz Dijela B Priloga XIII.
Sol	g	g	% iz Dijela B Priloga XIII.
Vitamini i minerali	mg, µg - točka 1. Dijela A Priloga XIII.	mg, µg - točke 1. Dijela A Priloga XIII.	% iz točke 1. Dijela A Priloga XIII.

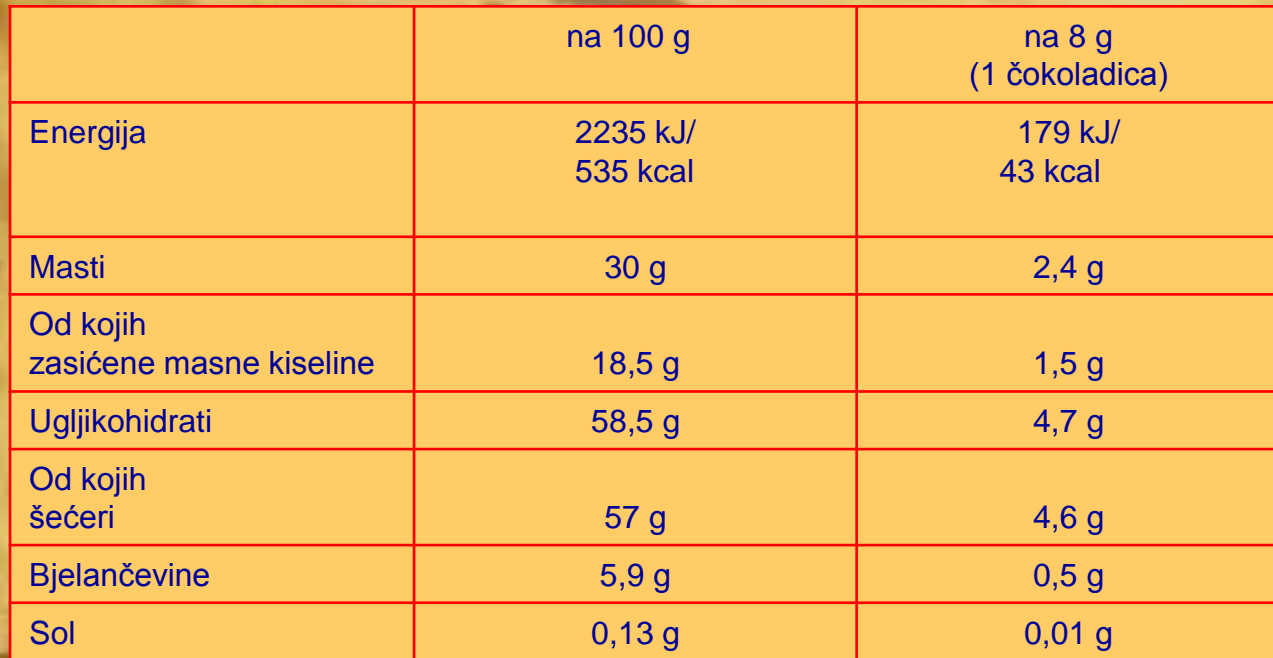
✓ u tabličnom obliku s brojevima ako je prostorno to moguće
 ✓ u linijskom obliku (ako prostorno to nije moguće)

✓ obrok ili jedinica konzumacije mora biti u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije

✓ pravila o najmanjoj veličini slova primjenjuju se na nutritivnu deklaraciju

Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/2 000 kcal)

Nutritivna deklaracija

	na 100 g	na 8 g (1 čokoladica)
Energija	2235 kJ/ 535 kcal	179 kJ/ 43 kcal
Masti	30 g	2,4 g
Od kojih zasićene masne kiseline	18,5 g	1,5 g
Ugljikohidrati	58,5 g	4,7 g
Od kojih šećeri	57 g	4,6 g
Bjelančevine	5,9 g	0,5 g
Sol	0,13 g	0,01 g

Pakiranje sadrži 25 čokoladica

Ponavljanje navoda o hranjivim vrijednostima hrane

energija

ili

**energija+
masti, zasićene
masne kiseline,
šećer i sol**

- ✓ u glavnom vidnom polju
- ✓ veličina slova $\geq 1,2$ mm

Ponavljjanje navoda o hranjivim vrijednostima hrane

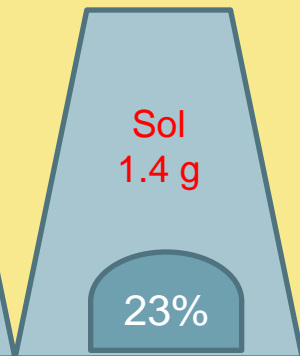
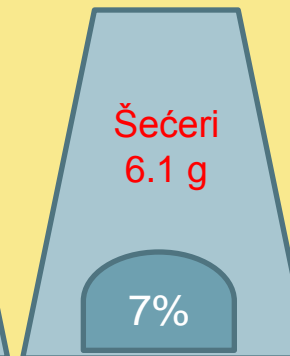
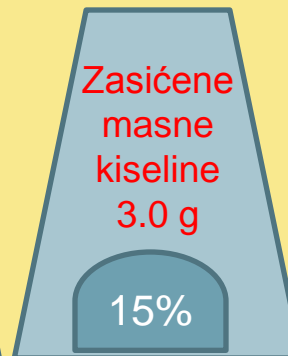
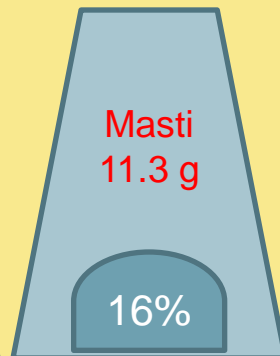
Obrok ili jedinica konzumacije 2 keksa (25 g)

25 g sadrži:

ili

25 g sadrži:

Na 100 g:

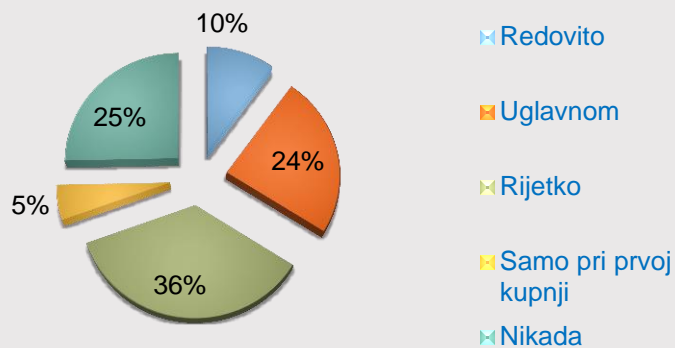
Na 100g: 2343 kJ / 560 kcal

2343 kJ / 560 kcal

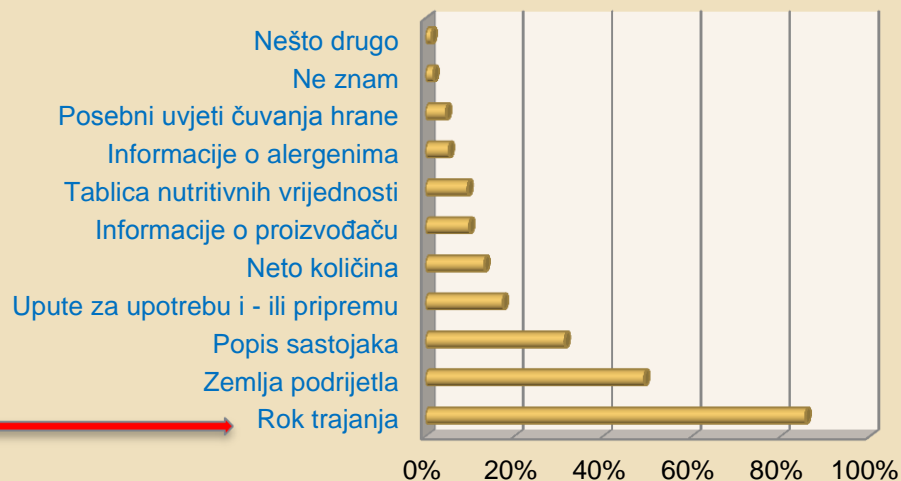
Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/2 000 kcal)

Potrošači i informacije na hrani

Koliko često čitate informacije o hrani?

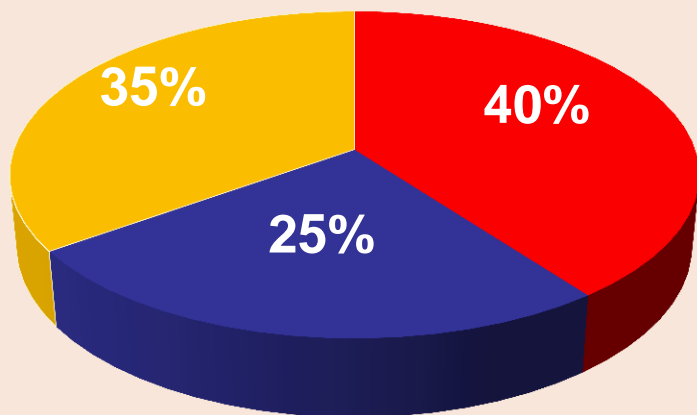

Koje informacije najčešće čitate kada kupujete zapakiranu hranu?

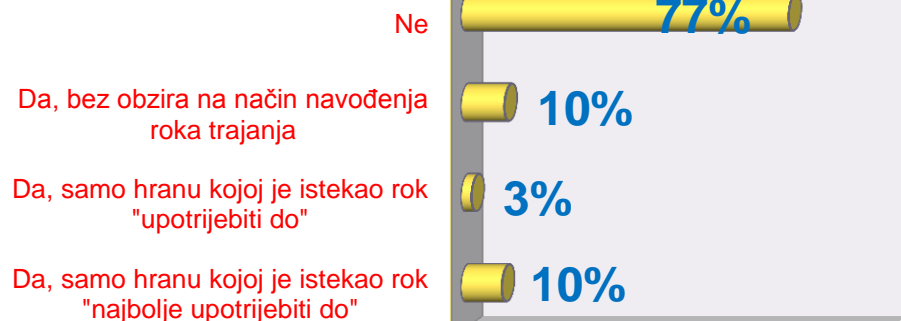

Razumijete li razliku između navođenja roka trajanja izrazima "upotrijebiti do" i "najbolje upotrijebiti do"?

■ U potpunosti ■ Djelomično ■ Ne razumijem

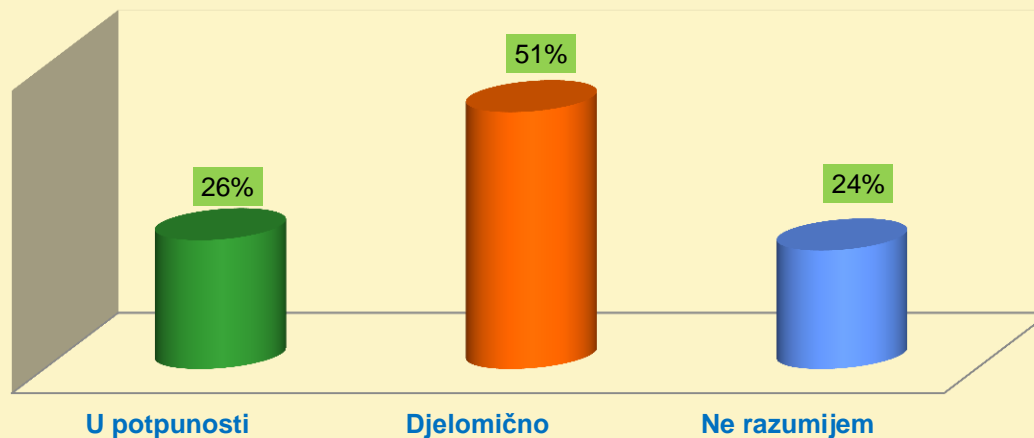

Da li konzumirate hranu nakon isteka roka trajanja?

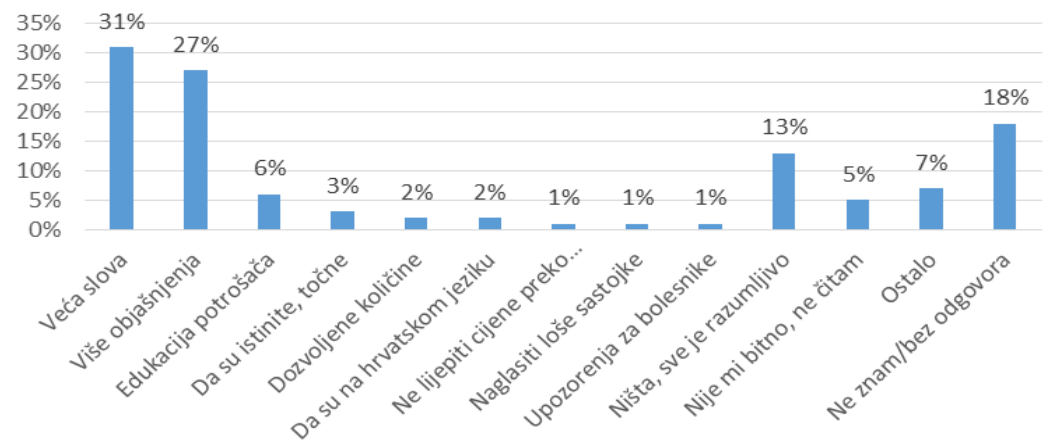

Koliko potrošači čitaju i razumiju deklaracije?

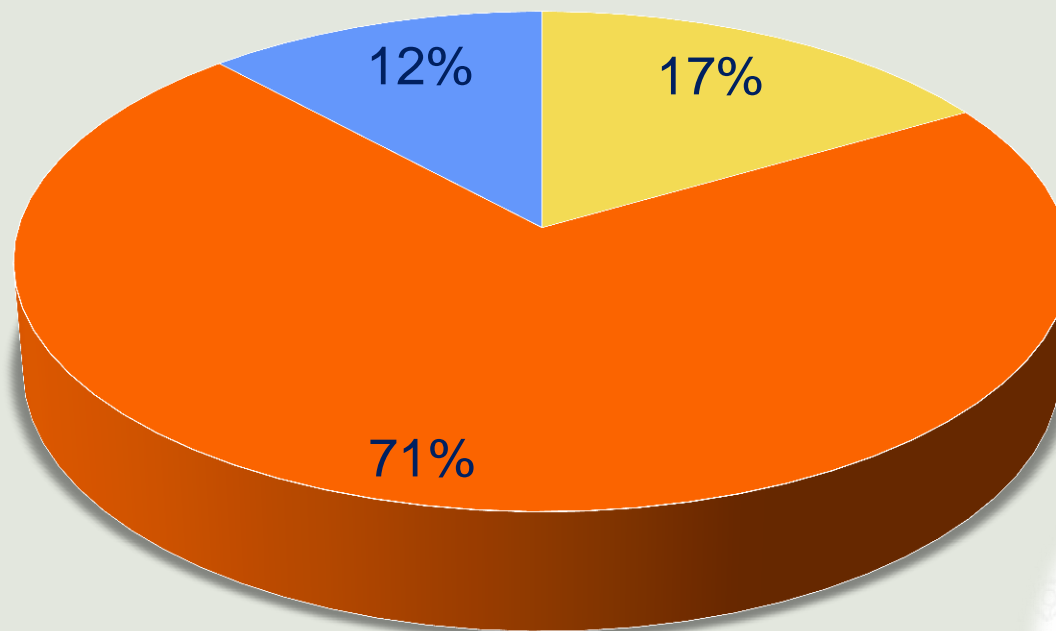
Razumijete li informacije koje se navode u nutritivnoj deklaraciji?

Što bi vam dodatno olakšalo razumijevanje informacija koje se navode u nutritivnoj deklaraciji?

Sudjelovanje na radionicama "Kako čitati i razumijevati informacije na hrani"

Da

Ne

Ne znam

Edukacija potrošača

provođenje edukacije potrošača
važan su mehanizam
unaprijeđenja njihovog
razumijevanja podataka i
informacija
označenih na hrani

**Razumijevanje
informacija na hrani
i stav potrošača
o bacanju hrane**

.... te nekoliko korisnih savjeta za potrošače

HVALA NA PAŽNJI !

Ministarstvo poljoprivrede
Uprava za hranu i fitosanitarnu politiku
Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
e-mail: uprava.hrane@mps.hr

www.mps.hr